

Revista Asociației Educatoarelor Waldorf din România

nr.4, septembrie-decembrie 2014

Cuprins

Sărbătoarea Lămpașelor, *Teodora Ile*

Joc în cerc pentru luna noiembrie, *Claudia Neacșu*

Spirala de Advent, *Alina Coroian*

Bazarul în Școlile Waldorf, *Angela Dana*

Crăciunul, *Angela Dana*

Viața unei frunze, *de Reg Down, traducerea Alina Coroian*

Povestea Sfântului Nicolae, *prezentare Angela Dana*

Povestea bradului, *traducerea Alina Coroian*

Limitele și libertatea – provocări ale prezentului, *Sebastian Stănculescu*

Întâlnirea mea cu pedagogia Waldorf, *Dan-Andrei Huszti*

A mea școală dragă..., *Moldovan Sandra-Irina*

Despre seminarul pentru formarea educatoarelor Waldorf – Cluj, *Angela Dana*

Colectivul redacțional

Angela Dana, Teodora Ile, Claudia Neacșu, Alina Coroian, Sebastian Stănculescu, Dan-Andrei Huszti, Moldovan Sandra-Irina

Tehnoredactare și aranjare în pagină

Alina Coroian

Trimiterea materialelor pentru revistă la:

Angela Dana, e-mail:
angeladana70@yahoo.com

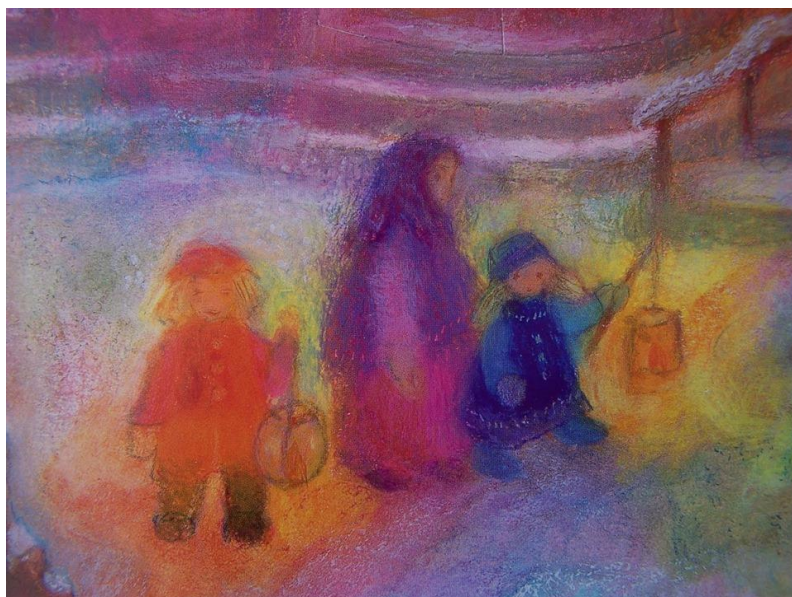

Sărbătoarea Lămpașelor

Sărbătoarea Lămpașelor poate fi considerată ca fiind a doua (*prima este Sărbătoarea Recoltei*)

dintre cele trei sărbători care, premergând Crăciunului, pregătesc pas cu pas marea sărbătoare a Nașterii Domnului.

Având în vedere faptul că această serbare se adresează copiilor de vârstă școlară mică, conținutul religios nu se află în prim plan. Trebuie făcută aici o precizare: conținutul religios al unor

informații nu prezintă interes pentru copilul de vârstă școlară mică. Nu face parte din preocupările specifice acestei vârste. Dar, dacă se observă cu atenție modul în care ascultă basmele, modul în care se joacă cu jucăriile, naturațea cu care trăiește învăluind tot ceea ce percepe într-o atmosferă misterioasă, mistică chiar, se poate afirma că atmosfera (dispoziția sufletească) a copilului mic este de natură mistică – religioasă (B. C. J. Lievegoed – Fazele de evoluție ale copilului). Tot ceea ce se înscrie sub amprenta basmului și a jocului va ajunge – garantat – la sufletul și apoi la mintea copilului de vârstă școlară mică (H. Eller – Învățătorul de la școala Waldorf). Treptat, această vrajă a primei copilării, atmosfera ei de basm și pietate se risipește. Începând cu sfârșitul clasei a II-a, mai cu seamă în clasa a III-a, se face simțită tot mai mult preponderența gândirii raționale, ceea ce duce la pieirea definitivă a ceea ce va rămâne pentru totdeauna cea mai fericită perioadă a vieții omului: inocența mirifică a copilăriei. Pedagogia Waldorf acordă atenție deosebită acestor perioade de răscruce care apar inevitabil în biografia fiecărui om, cum ar fi acest „amurg al zeilor” (desprinderea de lumea basmului), trăit dureros de copilul de 9 ani, apoi prima criză a preadolescentului de la 12 ani, situații în care sprijinul acordat de către adulți atârână greu în modelarea personalității viitorilor adulți (H. Koepke – Copilul la nouă ani; E. Frucke – Linii

fundamentale ale unei pedagogii a vârstei tinere). Cu cât cresc mai mari, cu atât copiii se îndepărtează de naivitatea ce îi caracteriza, îndreptându-se în mod firesc spre ceea ce e științific, rațional. Astfel, religiozitatea ca atmosferă specifică de raportare la lumea înconjurătoare (cei mici cred ceea ce spun cei mari, pur și simplu) este lăsată la o parte, ajungând ca în adolescență singurele discuții acceptate să fie acelea care se bazează pe lucruri clare, dovedite (împărțirea realității în două: bine-rău; alb-negru, fără nici o concesie, fără „nuanțe de gri”). La această vârstă – a adolescenței – devin vizibile primele rezultate ale unei educații morale sănătoase. Adolescenții care au primit la o vârstă fragedă acele conținuturi morale care nu au încercat să îl îndoctrineze, care au fost „digerabile”, potrivite capacității de înțelegere la nivelul la care se aflau, care au fost doar sădite în suflet și apoi lăsate să crească în funcție de

individualitatea fiecăruia, nu vor mai simți nevoia de a se opune cu orice preț societății, vor reuși să își găsească mai ușor locul în lume. Numai la o vârstă adultă, când fiecare individ poate să facă o alegere conștientă privitoare la modul de viață – religios sau nu – sunt necesare informații privitoare la diferitele religii existente, ritualuri, alte amănunte. Până atunci, din respect pentru valoarea spirituală a fiecărui copil, tot ceea ce se întâmplă la școală trebuie neapărat să îi respecte libertatea lăuntrică, să se ocolească

cu mare grijă orice formă de posibilă îndoctrinare. Valorile general-umane sunt cele care primează: respectul și dragostea față de natură (a cărei parte semnificativă suntem noi, oamenii), față de munca oamenilor, față de semenii în general. Toate aceste principii sunt promovate de toate religiile, indiferent de numele pe care i-l dau divinității sau de ritualurile adoptate. Așadar, Sărbătoarea Lămpașelor poate fi pur și simplu îndreptarea atenției (într-un cadru mai special, mai apropiat sufletului de copil mic decât o lecție obișnuită) către procesele din natură care sunt specifice toamnei târzii. Arborii și-au pierdut frunzișul, culorile vii și vesele din timpul verii s-au șters tot mai mult, devenind totul cenușiu și trist. Nici păsări nu mai cântă, plouă mărunț și copiii sunt nevoiți să stea mai tot timpul în casă. Sute și mii de întrebări țâșnesc, copiii dorind să afle cu de-amănuntul ce s-a întâmplat. „De

ce plouă?"; „Unde au plecat păsărelele?"; „De ce mor frunzele?"; „Dar copacii, mor?" și tot așa, nu se mai termină cu întrebările. Li se pot da multe explicații bine documentate, științifice, dar care să rămână la acest nivel: de informare. Se poate verifica cât de diferit reacționează ei la răspunsuri care sunt „pe limba lor", care conțin imagini vizuale, care sunt însuflețite – asemenea basmelor! Mai important decât modul pozitiv de a prelua informațiile, se pot vedea alte efecte benefice: dezvoltarea imaginației reproductive și creatoare, a vocabularului, a memoriei și mai cu seamă a interesului susținut pentru lumea înconjurătoare și dorința de a acționa creator. Care este comportamentul, atitudinea față de lumea vegetală a unui adult care a învățat la școală despre rădăcină, tulpină, corolă, stamine și pistil și care este atitudinea aceluia care în copilărie a avut șansa de a planta împreună cu bunica sau cu altcineva plante pe care apoi să le îngrijească, să se bucure de fiecare progres pe care îl fac? Va mai putea oare acela care în clasa I a dus cu emoție lămpașul său cu lumină la rădăcina, scorbura unui copac în întunericul rece de noiembrie, să scrijelească sau să smulgă coaja copacilor? Într-un fel arată și acționează o educație ecologică în vorbe și cu totul în alt fel aceea în fapte.

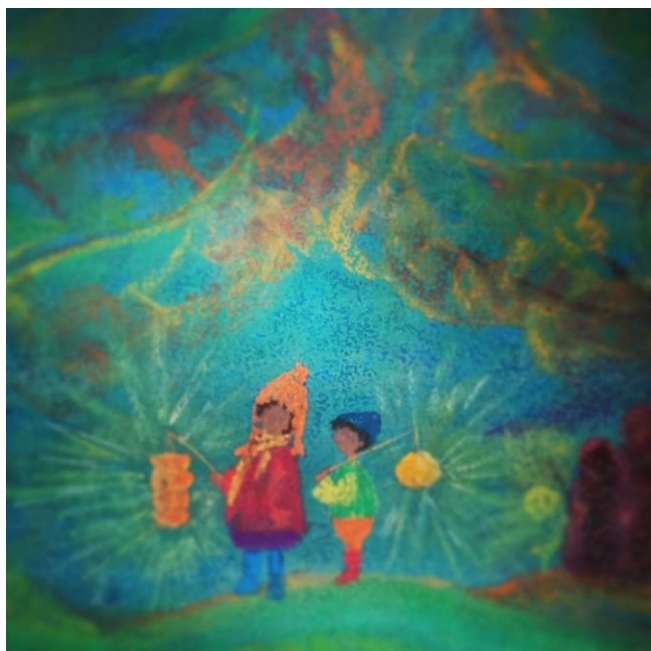
O posibilă organizare a Sărbătorii Lămpașelor:

Copiii sunt invitați împreună cu părinții lor la ora înserării (17,30) și lămpioanele care au fost pregătite din timp sunt aprinse, apoi se formează o procesiune și se merge în parc sau în curtea școlii, dacă sunt acolo suficienți copaci. Locurile care urmează a fi vizitate acum, în întuneric, vor fi vizitate din timp la lumina zilei pentru a fi deja cunoscute de copii. Tot din timp li se va povesti copiilor despre această sărbătoare: în fiecare toamnă, când puterea soarelui scade, ziua se face mai scurtă și noaptea mai lungă, frigul crește tot mai mult și plantele suferă. Iarna tot pământul îngheață, dar nu și rădăcinile plantelor: primăvara iarba, florile, pomii, înverzesc din nou. Acest lucru este posibil datorită plăpumii de zăpadă care ocrotește pământul, dar și datorită

muncii neobosite prin care piticii de sub pământ îngrijesc rădăcinile. Această imagine a piticilor suplinește acele explicații care ar implica noțiuni de genetică, care explică reducerea la minim a funcțiilor vitale ale unor organisme vii pe timpul iernii. Înțelepciunea naturii este nesfârșită, ea dă încă dureri de cap oamenilor de știință. Sesizată fiind din vremuri străvechi, ea apare ilustrată în felurite imagini deja în basme, lucru de care ne putem folosi acum, la vârsta copilăriei, căci nu va știrbi de fel autoritatea științei ce va veni în mod firesc mai târziu. Așadar, va fi deosebit de interesant și educativ să ducem lumină piticilor care muncesc pentru binele plantelor și al nostru acolo, în secret, sub pământ. Ei au nevoie de lumină și pentru că sub pământ e întuneric, dar și pentru că lumina este simbolul binelui, al iubirii, iar gestul copiilor de a duce lumina lămpașelor lor la căsuțele piticilor (rădăcini și scorburii) le va aduce acestora lumină în suflete, bucurie.

Arată foarte frumos dacă sunt câteva lămpașe mai mari (de bostan) aprinse din timp, înaintea sosirii copiilor. Atmosfera este mai frumoasă și dacă între timp se cântă cântecele potrivite, despre lămpașe și pitici. O minunată surpriză și prilej de bucurie poate fi un dar de recunoștință din partea piticilor: ascunse printre rădăcini sau într-o scorbură pot străluci deodată în lumina lumânărilor câteva pietre semiprețioase (agate, alte cuarțuri) sau niscaiva bunătăți (ciocolată, bomboane). Dacă nu este prea frig, sărbătoarea poate continua acolo, în parc, sau se pot întoarce cu toții la școală. Dacă se rămâne afară, va fi suficient să se spună o poveste potrivită atmosferei sărbătorii, apoi să se împartă bunătățile primite în dar de la pitici și să se

ospăteze cu toții din prăjiturele aduse de acasă și ceai cald sau punch de fructe. Dacă se spune legenda sfântului Martin, este bine să avem pregătite prăjiturele în formă de mantie, care apoi să fie împărțite de câte două persoane, ca simbol al faptei sfântului. Dacă se merge la școală, înainte de a se spune povestea, copiii pot prezenta un mic program de cântece și poezii însoțite de gesturi (de exemplu Jocul în cerc cu pitici și-un uriaș; În pădurea cu alune; O mulțime de pitici, etc.) și jocuri de degete.

Povestea este bine să fie spusă la încheierea serbării, ca apoi să se meargă acasă păstrându-i atmosfera. „Fetița cu lămpășul” este o poveste care se poate spune foarte bine ca teatru de masă, în cazul acesta fiind nevoie de lumina aprinsă. Dacă se spune o poveste fără teatru de masă, atmosfera de basm este mult mai bine redată dacă sunt aprinse numai lămpășele sau alte lumânări, fără becuri electrice.

~ prof. Teodora Ile, educatoare Waldorf, Timișoara

Joc în cerc pentru luna noiembrie

Când toate dorm, că noaptea vine
Când sus pe cer străluce luna,
Iată deodată întreaga pădure freamătă...

Pâș, pâș, se strecoară pe furiș
La rasul pământului și de-a lungul câmpului
Vulpea cu nasul în vânt și burtica la pamânt -
Se apropie ușoară, iar burtica-i e cam goală.

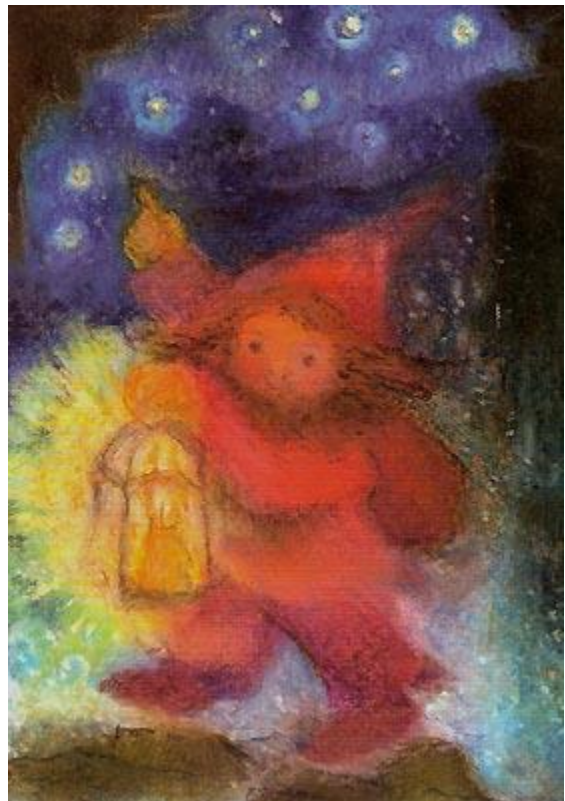
Saltă, saltă, săltăreța, peste câmpuri și fânețe
Cu urechile în vânt și copita la pământ
Căprioara cea ușoară, cu burtica ei cam goală.

Zboară, zboară, se-nvârtește,
Sus departe ea plutește.
Bufnița cu ochi pătrunzători
Îi vede pe șoricei prin găuri și
crăpături.

Și deodată toate tac
Sus pe cer sclipesc stelute
Iar sub brazi sunt luminițe.
Ce luminițe se zăresc?

Sunt piticii mici, micuți
Cu lanternele în mâini
Într-un șir ei merg tăcuți
Să lucreze până mâine.

Mergem cu pași mărunți
Ne-nvârtim, ne răsucim
Pe-un picior apoi sărim,
Mai sărim pe celălalt
Și iată c-am ajuns!

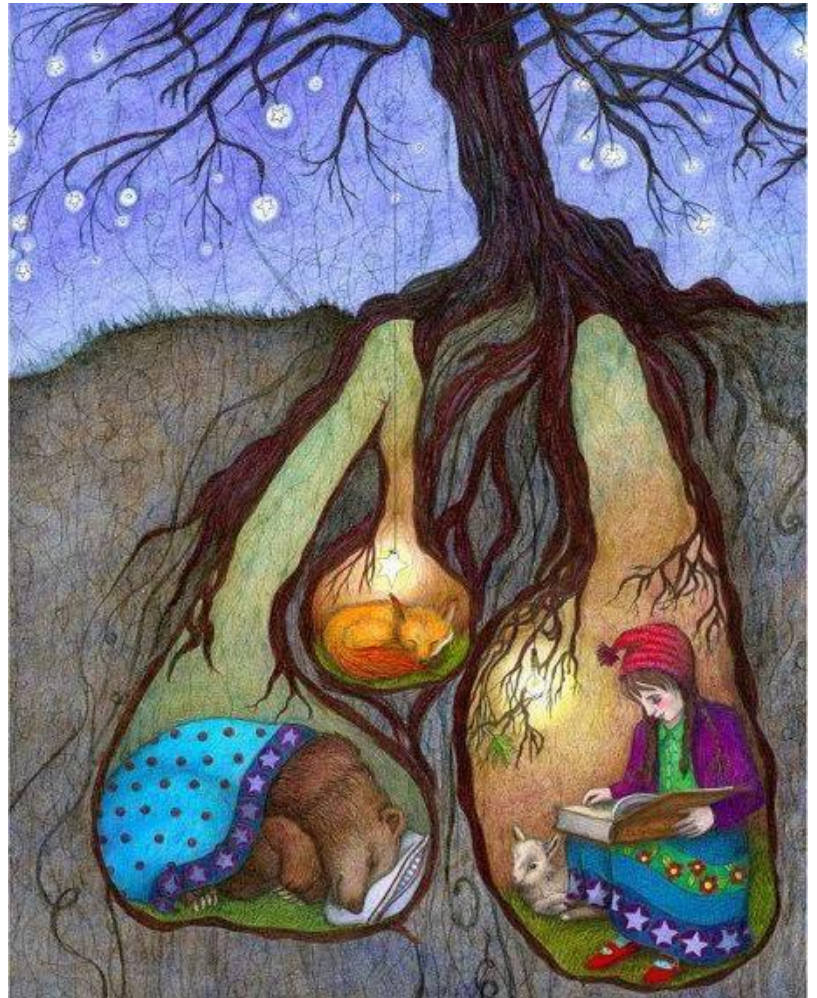

Daltă ciocan își iau,
Târâncop și ferăstrău,
Dragi unelte minunate!
Scrijelește în perete, ciocănește
într-o piatră.
Cine va găsi lumina cristalului în
inima muntelui?

Mergem cu pași mărunți
Ne-nvârtim, ne răsucim
Pe-un picior apoi sărim,
Mai sărim pe celălalt
Și iată c-am ajuns!

Când în pădure se lasă frigul,
Când pe cer se-ascunde luna
Toate merg de unde-au fost
Și își caută adăpost.
Vulpișoară, căprioară, bufniță
Mergeți la voi acasă!

Mici lăbuțe, dragă, dragă
Mici copite, dragă, dragă
Aripioare, dragă, dragă
Somn ușor, tuturor!

*Claudia Neacșu, seminaristă - "Seminarul de educatoare Waldorf-Cluj",
educatoare la grădinița "Cuiburi cu soare"- Cluj*

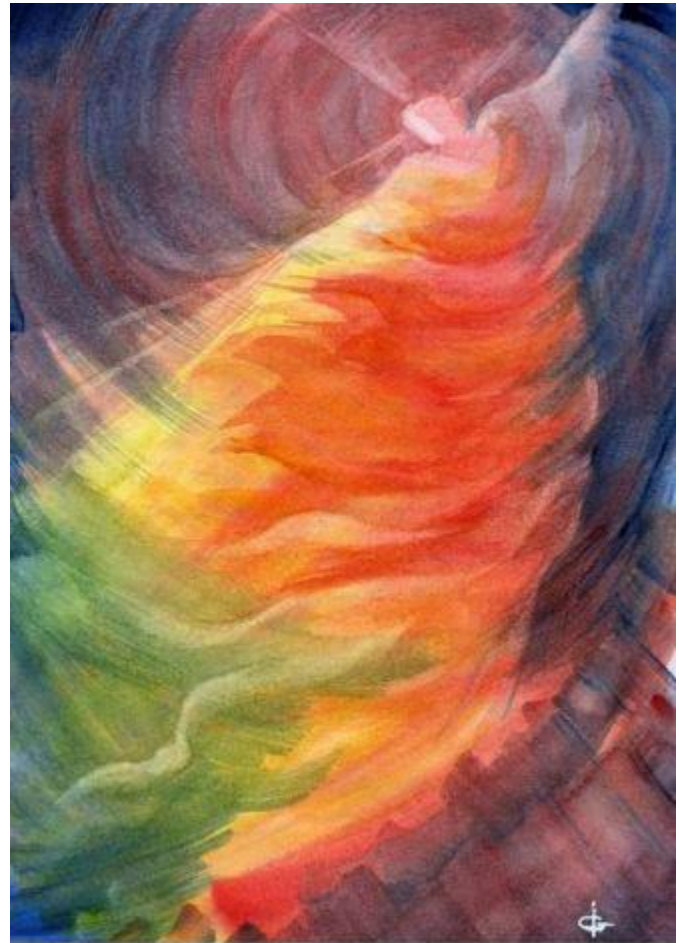
Spirala de Advent

Săptămânile Adventului se desfășoară între 24 Noiembrie și 24 Decembrie, și constituie perioada de pregătire spiritual-sufletească a omului pentru a putea primi în sine cu toată bucuria sufletului, esența Crăciunului.

În școlile și grădinițele Waldorf din lume, spirala de Advent este o sărbătoare foarte importantă. Ea are loc în prima duminică din perioada de Advent. "Advent" înseamnă așteptare, căci este timpul în care așteptăm nașterea copilului Iisus în lume și în sufletul fiecăruia dintre noi.

Spirala de Advent este o spirală mare, făcută din ramuri verzi de brad, în centrul ei aflându-se un butuc mare acoperit cu mușchi sau cu o pânză albă, pe care este așezată o lumânare mare, albă, aprinsă.

Copiii sunt invitați pe rând să pășească în spirală, cu o mică lumânare albă, neaprinsă, înfiptă într-un măr roșu frumos. Când copilul ajunge în centrul spiralei, își aprinde mica lui lumânare de la lumânarea cea mare, apoi parcurge drumul invers pentru a ieși din spirală și lasă mărul său cu mica lumânare aprinsă undeva pe ramurile de brad, unde găsește un loc liber, încă neluminat. Astfel, el luminează drumul pentru cei care urmează să-l parcurgă după ce el va ieși. Pot fi pregătite dinainte și așezate pe parcursul spiralei stele din carton auriu, care să marcheze locurile în care copiii pot să își așeze lumânările, astfel încât la sfârșit drumul de lumină să se contureze frumos de la un capăt la altul al spiralei. (În unele școli Waldorf din lume se pun cristale sau trandafiri roșii, iar spirala se mai numește și "Grădina de Advent".)

Copiiiilor nu li se explică elementele de simbolistică, pentru ei este importantă trăirea sufletească pe care o au în această experiență trăită direct. Pentru ca însă experiența sufletească a copilului să fie cât mai profundă, este necesar ca adultul (educatorul / învățătorul, care de altfel intră și el în spirala primului, pentru a oferi copiilor un model) să aprofundeze cât mai mult sensul și motivul pentru care face această sărbătoare.

O direcție spre aprofundare este pătrunderea semnificației simbolurilor folosite. Spirala reprezintă drumul existențial al ființei – intratul în spirală este viața însăși, ieșitul din spirală – viața de dincolo, retrospectiva vieții pământești. Lumânarea din mijloc îl simbolizează pe Christos, iubirea și lumina din care fiecare poate lua fără ca acestea să se termine. (Iubirea și lumina sunt singurele care atunci când sunt împărțite sporesc, nu se împuținează). Mărul roșu poate aminti de păcatul original pentru care Christos a trebuit să vină pe pământ. ("Mărul" constituie totodată momentul în care, omul, până atunci una cu lumea, s-a desprins de aceasta – așadar începutul conștienței de sine, a trăirii " eu și lumea" suntem separați/diferiți.). Steluțele în 5 colțuri, care marchează locurile unde copiii își lasă lumânările aprinse, îl reprezintă pe om. Ele sunt aurii întrucât și omul este de origine divină – el este, folosind o imagine de basm, un fiu de rege, chiar dacă între

timp a uitat acest lucru. Bradul (crengile de brad) a constituit din străvechime un simbol al veșniciei. Ființa omenească este o ființă veșnică, care trece, împreună cu ființele lumii spirituale prin etape progresive de evoluție. Flacăra lumânării este „o verticală” plină de vitejie, dar și plină de fragilitate, care ne învață cum să ne redresăm în permanență, cum să ne regăsim mereu voința de a tinde spre înalțuri.

A păși în Spirala de Advent este întotdeauna o experiență foarte personală și ”personalizată” pentru fiecare participant, și un ochi treaz poate percepe ceva din ființa sufletesc-spirituală a acestuia: unul pășește încet, altul pășește repede, unul este mai sfios sau mai temător, altul foarte sigur pe sine, încrezător.

Atmosfera în care se petrece această sărbătoare este una de liniște și pace. (Este posibilă și varianta ca sunetele delicate ale unei lire să însoțească întregul proces, plutind ușor în această atmosferă liniștită).

Părinții participă ca privitori tăcuți la această ”călătorie” a copiilor. Mai târziu, sau în altă zi, se poate organiza un eveniment similar pentru părinți (astfel încât părinții care doresc să parcurgă și ei drumul spiralei).

[Alina Coroian](#), părinte Waldorf, Cluj

Bazarul în Școlile Waldorf

În școlile Waldorf există obiceiul ca în seara sau în preajma sărbătorii de Moș Nicolae, să se organizeze așa numitele bazare, sau expoziții ale obiectelor confecționate de elevii școlii la activitățile de abilități practice, acestea putându-se și cumpăra. Bineînțeles, prețurile sunt mai mult simbolice, iar părinții intră cu plăcere în acest joc "de-a vânzătorii și cumpărătorii". Pentru copii, acest eveniment prinde bine din mai multe motive: au o mai bună motivație de-a lungul anului în cadrul orelor de abilități, sunt foarte mândri și încântați să vândă, dar și să explice doritorilor procedeele de lucru pe care le-au folosit (de regulă, la fiecare "raion", "vânzătorul" este și "producătorul" obiectelor); au ocazia de a vedea rezultatele muncii lor reflectate în părerile altora decât învățătorii sau profesorii lor; au ocazia de a vedea ce și cum au lucrat colegii lor.

Mai pe scurt, e bucurie mare la un astfel de bazar, mai ales pentru copiii din grădini, care adoră să-i vadă pe colegii lor mai mari. Atmosfera e și mai grozavă dacă acei elevi care au studiat mai intens unele instrumente muzicale dau mici "concerte" cu colinzi și alte cântece potrivite atmosferei. Se organizează și stand-uri cu prăjiturele, mere coapte, migdale, nuci prăjite, ceai cald și multe alte bunătăți (ajutorul mămicilor gospodine fiind esențial, aici), participarea la o asemenea acțiune va aduce și mai multă bucurie.

La bazarurile de Crăciun participă și cei din grădiniță, toți sunt pricepuți și bucuroși de venirea sărbătorilor; bazarurile sunt mereu frumos organizate împreună cu părinții, și bogate. Sunt multe de câștigat pentru copii cu ocazia bazarului: participare activă, socializare, comuniune, interes, lucru în echipă, luarea contactului cu cei din afara Waldorf-ului (căci toți sunt invitați și bineveniți...), iar cu banii adunați se vor face lucruri necesare școlii și grădiniței, se vor cumpăra cadouri de Crăciun.

*Prof. Angela Dana
Educatoare Waldorf la Liceul Waldorf Timișoara*

Crăciunul

În Evanghelia lui Luca se vorbește despre nașterea pruncului Iisus; păstorilor ce-și păzeau turmele în acea noapte, vestea cea bună le-a fost adusă de către un Înger: "...și veniră în grabă și-i găsiră pe amandoi, Maria și Iosif, împreună cu copilul în iesle". Noaptea dintre 24 și 25 decembrie este Noaptea Sfântă. Ea este sărbătorită după ce Soarele a trecut de punctul său cel mai de jos, iar bradul de Crăciun, simbolizează lumina dumnezeiască ce a venit pe pământ prin nașterea copilului Iisus.

Nu a fost dintotdeauna obiceiul să se sărbătorească deja Crăciunul din seara zilei de 24 decembrie, deoarece această zi este ziua lui Adam și a Evei, este ziua de reamintire a izgonirii din Rai. Izbăvirea de căderea în păcat s-a îndeplinit prin nașterea lui Hristos; ziua lui Hristos a fost stabilită în ziua de 25 decembrie. Ea începe la miezul nopții cu Noaptea sfântă.

În școlile/grădinițele Waldorf, educatorii/învățătorii pregatesc jocuri despre Nașterea Domnului pentru elevii lor, ca dar de Crăciun, iar variante mai simplificate, potrivite celor mici, sunt prezentate de către copii, în dar, pentru părinții lor. De asemenea, există și interpretări, conform cărora, merele cu care este împodobit bradul de Crăciun, ar trebui să amintească de merele din Rai.

Avându-se în vedere atmosfera deosebită, intimă, liniștită a Crăciunului, pentru copiii de la Waldorf se organizează serbarea de **AȘTEPTARE** a Nașterii Domnului, chiar la sfârșitul semestrului I; ponderea fiind pe Nașterea Pruncului Iisus și nu neaparat pe cadourile aduse de Moș Crăciun, deși și ele au importanța lor, știindu-se că Moșului îi plac faptele bune...

Ei, copiii, prezintă **Jocul de Crăciun** pe care l-au pregătit în dar părinților, cântă colinde, cântă la instrumente sau prezintă mici piese de teatru care să respecte spiritul acestei sărbători. De asemenea primesc și daruri, dar nu de la

Moș Crăciun, ci de la un slujitor al acestuia, care le aduce, în semn că acesta e pe aproape. Se evită clasicul mod de a-i spune unui moș (mai mult sau mai puțin talentat) poezioare, cerință care îi sperie tare pe cei mici sau stârnește râsul celor mai mărișori. Se evită tot ce ar semăna cu spectacolul gen "show", zgomotos și lipsit de sfințenie.

Importanță mare se acordă și formării obiceiului de a se pregăti cu copiii daruri pentru familiile lor (de obicei podoabe pentru pom sau ferestre, alte obiecte confectionate de ei). În acest fel vor vedea cât de frumos este să și dăruiești, nu numai să primești daruri! Crăciunul este o sărbătoare care în primul rând înseamnă să fim împreună cu cei dragi, cu familia... căci atunci bucuria este desavârșită.

*prezentare - prof. Angela Dana,
educatoare Waldorf
Liceul Waldorf Timisoara*

Viața unei frunze

de Reg Down

Trăia odată o frunză. Era o frunză verde, pe cât poate fi de verde o frunză verde. Iubea soarele, și se întindea așa încât razele lui aurii să strălucească peste ea. Ca și soarele, frunza avea și ea raze : cinci raze mari – căci ea creștea pe un arțar.

Această frunză se născuse primăvara, crescuse repede și în deplină tăcere în vârful unei ramuri aflate la mare înălțime.

Se unduia în vânt și se înfiora în briză. Cât de mult îi plăcea frunzei să tremure atunci când era atinsă de briză!

Frunza a stat toată vara în copac, ascultând păsărelele și lăsând ploaia să o spele, să o curețe și să o facă să lucească. Apoi a venit toamna, zilele s-au scurtat, iar nopțile au devenit mai lungi și mai răcoroase. Într-o noapte, pe când luna era în creștere, Moș Ger s-a arătat în zbor dinspre munți și a acoperit frunza cu mici cristale de gheață.

”Asta îmi dă o senzație tare neplăcută de frig”, și-a zis frunza. ”O să îmi pun haina mea pentru vreme friguroasă.” Și următoarea zi și-a îmbrăcat hăinuța ei cea galbenă.

”Asta o să îmi țină cald”, și-a zis frunza.

Dar chiar în acea noapte Moș Ger a venit din nou și a acoperit frunza cu gheață.

”O să îmi pun o haină și mai călduroasă” și-a zis frunza și s-a îmbrăcat în portocaliu luminos.

”O, ce bine îmi stă cu hăinuța mea portocalie!” și-a zis frunza, mulțumită și foarte încântată de ea însăși.

Dar peste două nopți, pe când luna era plină, Moș Ger s-a întors, strălucind și trosnind în lumina argintată a lunii. A suflat gheață albă peste pământ, peste copaci și peste toate frunzele. A înghețat bălțile și apele, iar oamenii au început să își sufle în pumni de frig.

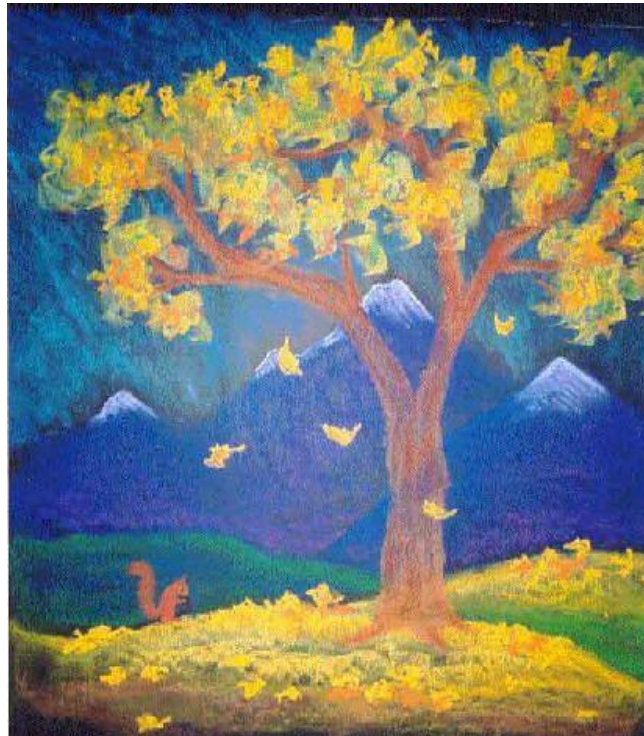
Așa că frunza și-a pus ultima și cea mai călduroasă haină – una roșie, lucioasă. Acum arăta îmbrăcată ca de sărbătoare.

"O, ce minunat îmi șade!" își spuse frunza. "Am cea mai căduroasă și roșie hăinuță dintre toate frunzele din pădure ! Ard ca un foc și îl voi alunga departe pe Moș Ger!"

Dar Moș Ger nu s-a ținut departe. A colindat peste pământuri, iar rădăcinile copacului s-au tânguit toată noaptea: "O, frunză! Frunză frumoasă! Acoperă-ne și ține-ne cald, că altfel înghețăm!"

În următoarea dimineață, chiar când soarele răsărea, frunza și-a dat drumul de pe creanga ei. Pentru o scurtă vreme a plutit înapoi și încolo, ca o mică pasăre roșie zburând prin aer. Apoi s-a așezat pe pământ. Sute și mii din surorile ei frunze se lăsau și ele să cadă de pe ramuri, ca să țină de cald rădăcinilor. Și au ținut într-adevăr de cald rădăcinilor. Toată iarna. Așa că Moș Ger nu a putut îngheța rădăcinile și copacul s-a simțit în siguranță, protejat. Primăvara, când soarele l-a alungat în sfârșit pe Moș Ger, frunza devenise maro, ca și pământul. În scurt timp s-a fărâmat în mici bucățele, pe care viermișorii le-au cărat sub pământ, la rădăcinile flămânde ale copacului. Copacul a devenit astfel mai puternic și s-a înveșmântat în frunze noi și verzi, pe cât pot fi de verzi frunzele verzi. Și atunci când briza a început să sufle, frunzele tremurau și se înfiorau de atingerea ei.

Traducerea: [Alina Coroian](#), părinte Waldorf, Cluj

Povestea Sfântului Nicolae

Traducere liberă după o poveste germană

A fost odată un tâmplar pe nume Iosif care trăia într-un sat, într-o colibă mică și curată. El cioplea tot felul de obiecte din lemn, iar din resturile rămase făcea jucării pentru copii. Deseori îl vizitau sătenii și copiii acestora dar după o vreme încet, încet toți l-au părăsit și a rămas singur.

Mult timp a așteptat tâmplarul să-i bată cineva la ușă, dar zadarnic. Atunci a lăsat totul și a plecat în lume. A mers el ce a mers și a ajuns la o biserică. Acolo a intrat și în fața altarului era o fecioară minunată care se ruga lui Dumnezeu.

Au stat ei de vorbă un timp și Fecioara l-a însoțit pe Iosif până acasă. Ea a fost condusă într-o cameră albă și curată, împodobită cu multe flori care umpleau camera cu parfumul lor și Fecioara se ruga în fiecare zi.

Iosif muncea acum cu plăcere, construia din lemn lucruri minunate, iar sătenii au venit din nou să-l viziteze.

Într-o noapte, în timp ce dormea, Fecioara Maria a fost trezită de o lumină mare, care lumina întreaga încăpere și un înger i-a adus vestea că ea va avea un fiu care se va numi Isus. Ea se bucură nespus și-i mulțumi Domnului pentru darul primit.

A doua zi, când a auzit vestea cea mare, Iosif de bucurie a început să construiască jucării pentru copilul ce va veni.

Afară era din ce în ce mai frig iar Fecioara Maria se gândea cu ce va îmbrăca Pruncul.

Se gândeste, se gândeste și are o idee. Pornește spre stele și când ajunge, le roagă să o ajute. Acestea sclipesc jucăușe și nu-i răspund. Apoi merge la Soare, dar razele lui sunt prea fierbinți și nu sunt bune. În cele din urmă ajunge la Lună, dar ea era prea rece.

Deodată vede un norișor și pe el o căsuță mică. Fecioara Maria se apropie și privește pe fereastră. Înăuntru vede un moșneag cu o barbă albă și un chip blând care avea pe genunchi o carte mare de aur peste care era aplecat și scria ceva.

Cartea avea pe partea stângă pagina neagră și în partea dreaptă pagina aurie.

Fecioara Maria l-a întrebat ce scrie, iar el i-a spus că în partea dreaptă a cărții scria faptele bune ale copiilor, iar în partea stângă faptele lor rele.

- Maria, uită-te pe pământ și spune-mi faptele rele ale copiilor, o îndemnă moșul.

Fecioara Maria s-a uitat și a început să spună ce vede, iar bătrânul a luat tocul, l-a înmuiat în cerneală neagră și a început să scrie în cartea de aur și a scris, a scris...

- Mai spun ? a întrebat Fecioara Maria.

- Spune tot, toate faptele rele ale copiilor.

Apoi Fecioara Maria a început să spună faptele bune ale copiilor, iar moșul a înmuiat tocul în cerneală aurie și a început să umple o pagină, apoi alta și încă una și astfel el a umplut multe pagini cu faptele bune ale copiilor.

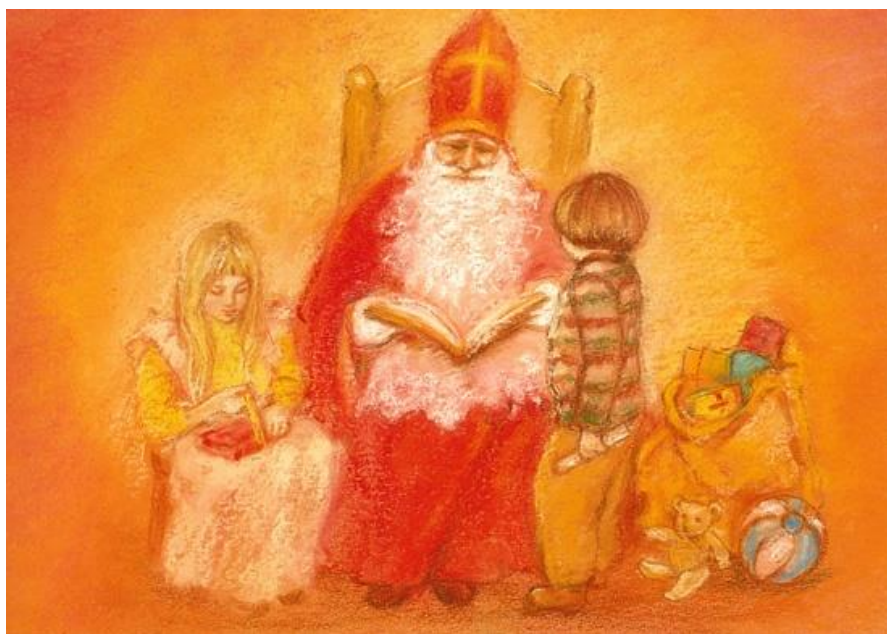
A strâns apoi toate literele de aur într-un fir lung, lung și din el a făcut un ghem mare. Apoi făcu și un ghem mic negru din literele negre. Cele două gheme le dădu Fecioarei Maria.

- Acestea sunt ghebele din care poți să faci cămășuța pruncului Isus care se va naște. Acolo unde cămășuța va fi țesută cu fir de aur, îi va fi cald și bine pruncului. Unde vor fi fire negre, vor rămâne găuri pe unde va intra frigul, ploaia și vântul iar pruncul va suferi și va plânge.

Fecioara Maria luă cele două gheme, mulțumi și îl întrebă pe bătrân:

- Cine ești tu, care știi cine sunt și despre copilașul care se va naște?

- Sunt Sfântul Nicolae. Eu văd totul de sus din cer. Drum bun, Maria.

Maria plecă acasă, unde începu să țesă cămășuța copilului care se va naște de Crăciun.

*prezentare - prof.
Angela Dana,
educatoare Waldorf*

*Liceul Waldorf
Timisoara*

Povestea bradului

Când s-a născut Pruncul Isus, toți oamenii, toate animalele, plantele și copacii au fost foarte fericiți. Căci copilul venise pentru a aduce pace și fericire în întreaga lume. Cu mic cu mare, toți veneau să Îl vadă, aducând cu dâșii daruri pentru Pruncul Sfânt. Au fost și trei copaci în apropierea locului unde se născuse Pruncul, și ei și-au dorit, de asemenea să facă câte un dar Copilului Christos.

“Palmierul a spus: Eu voi alege cea mai frumoasă dintre frunzele mele și am s-o pun ca un umbrar deasupra Copilașului.”

“Iar eu”, a spus măslinul, ” voi stropi Pruncul cu ulei plăcut mirositor”.

”Ce aş putea să dăruiesc Copilului?” se întrebă cu voce joasă bradul, căci și el se afla în apropiere.

“Tu?!” săriră ceilalți.”Tu nu ai nimic să-i oferi. Acele tale ar înțepa Copilul, iar lacrimile tale sunt lipicioase!”

Bietul brad a fost foarte nefericit și a spus:” Da, aveți dreptate. Nu am nimic demn de a fi oferit Copilului Christos.”

Dar nu departe de copaci stătea Îngerul Crăciunului și el a auzit tot ceea ce copacii vorbiseră între ei. Îngerului i-a părut rău pentru mâhnirea bradului, căci acesta era smerit, lipsit de invidie și răutate. Așa că atunci când s-a lăsat întunericul și stelele au început să apară pe bolta cerească, Îngerul le-a invitat să coboare pe Pământ și să se odihnească puțin pe ramurile bradului. Stelele au îndeplinit bucuroase rugămintea îngerului, iar bradul a strălucit deodată plin de o lumină mare, nemaivăzută.

Lumina aceasta a căzut peste Pruncul Christos care până atunci dormise. El a deschis ochii și a zâmbit, iar bradul a știut că aceasta era cea mai minunată clipă din lunga lui viață.

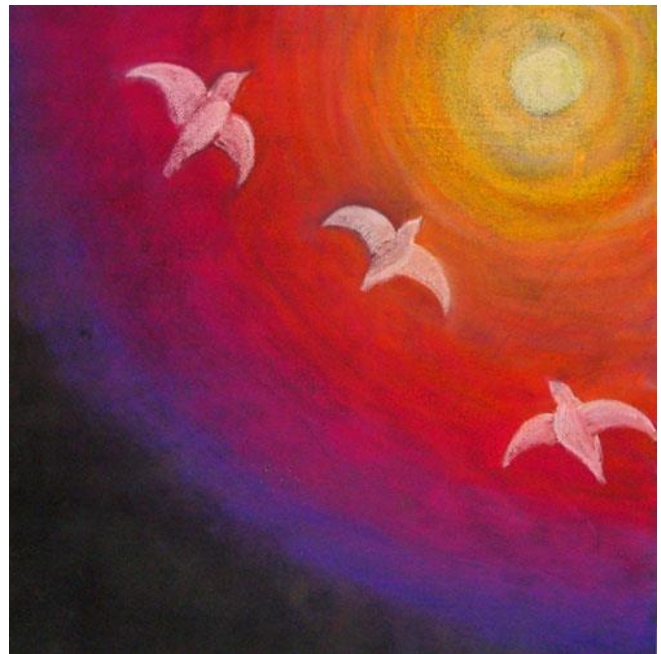
~traducere și adaptare: [Alina Coroian](#),
părinte Waldorf, Cluj

Limitele și libertatea – provocări ale prezentului

Nu demult, mă confruntam cu situația în care, la încheierea programului, o fetiță s-a urcat în spatele unui tătic obosit și îl lovea cu pumnii peste cap, strigând: „- Ești un prost! La ora asta se vine la școală?”, copilul fiind luat în brațe cu iubire și mângâiat pe creștet. Este greu să îmi exprim în scris uimirea trăită, însă cu siguranță am întâlnit cu toții copii care nu pot purta în suflete respect și prețuire pentru lucrurile și oamenii din jur, chiar dacă îi iubesc. Rudolf Steiner spunea acum 120 de ani că forțele de venerație ale omului sunt îngrijite din copilărie, ele devenind semințe ale dezvoltării noastre spiritual-sufletești din viața de adult. De ce scad forțele de venerație? Ce le stinge? De unde vine lipsa de prețuire pentru strădaniile celor din jur? De la aceste întrebări arzătoare pentru pedagogia prezentului vom începe considerațiile următoare, care sunt opinii personale, deschise unor modificări sau completări ulterioare.

Copilul este în multe privințe o ființă perfectă încă de la naștere. Și ceea ce trăiește natural în bebeluș este uimirea și bucuria de a descoperi lumea exterioară, care se revelează simțurilor acestuia prin gusturi, mirosuri, culori sau forme. Copilul mic trăiește o venerație naturală față de obiectele și ființele lumii până spre vârsta de trei ani.

Pentru mulți copii însă, dezvoltarea simțirii din perioada 30 de luni – 5 ani, odată cu creșterea forțelor de creativitate, prelungește această bucurie plină de venerație față de ceea ce vine din lumea exterioară și atunci va fi tare noros. Însă copilul trăiește într-o deschidere necenzurată și față de atitudinile și faptele oamenilor mari. Și știm că această deschidere influențează mult structurile psihice și caracterul lui, componente ale vieții lăuntrice care vor putea modela mai târziu temperamentul, conducând de la educație la autoeducație. Ce modele de pozitivitate și respect, de apreciere și judecată constructivă oferim noi copiilor mici astăzi reprezintă și semințele care vor crește în ființa lor interioară, fiind lesne de văzut la grupă sau în clasă, când copilul părăsește mediul familial și întâlnește un mediu social formal. Pedagogii cu experiență recunosc ușor cum peste ființa copilului, cu personalitatea și individualitatea sa, găsim un val de atitudini, gesturi și limbaj provenite din mediul familial. Și cu cât un copil mic trăiește într-un mediu unde critica sau judecata sunt prezente mai puternic, de pildă prin discuții despre „șefii răi”, „politicienii corupți”, „hoții de buzunare” sau „tinerii needucați”, cu atât forțele lui de venerație se vor stinge mai repede.

De ce sunt importante cu adevărat forțele de venerație? Ele sunt esențiale omului, căci ele ajută la dezvoltarea unei vieți interioare mai târziu, prin întoarcerea către sine, pentru a prelucra ceea ce ne-a fost oferit din exterior. Și

mereu unde forțele de venerație sunt palide și stinse, vom întâlni copii care nu pot urmări o poveste citită, care nu au răbdare să te asculte și care vorbesc peste alții, deoarece viața lor interioară nu poate primi darurile și impresiile din exterior la un nivel mai profund.

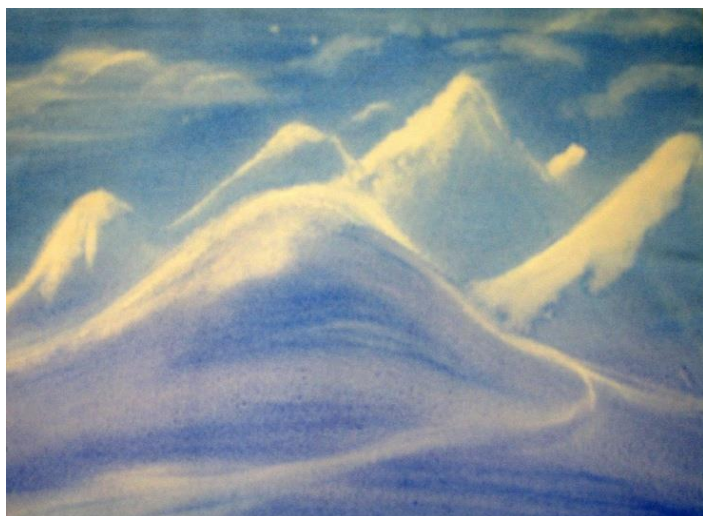
Venerația nu se referă la gesturi exterioare sau la o stare visătoare, ci la atitudinea de a privi cu deschidere și bunăvoință lumea, iar această bunăvoință pe care copiii o au de la naștere, scade în intensitate și în copilul mic în mediile sociale sau familiale unde ele nu sunt prezente. Copilul mic este în esență o ființă îndreptată spre exterior, deoarece impresiile simțurilor exterioare îl asaltează cu mulți stimuli în permanență, vorbind astfel despre o *expirație* sufletească. Copilul singur se întoarce cu greu spre interior, spre reflectare, spre *inspirație*, trăind foarte des în *expirație*. Momentele de *inspirație*, de dezvoltare a vieții lăuntrice, se cer îndrumate de adult. Astfel că povestea de seară, momentele în care ne împărtășim lucrurile pe care le-am trăit pe parcursul unei zile într-o atmosferă intimă de liniște, echilibrează excesul unei îndreptări a copilului doar către exterior. Dacă privesc o floare nouă pe care o descopăr sau întâlnirea de o deosebită gingășie cu un cățeluș în atitudine de deschidere și venerație, atunci seara pot așeza în mine retrospectiv impresiile acestor experiențe. Iar lumea mea interioară se structurează diferit față de cea a oamenilor care trec doar de la o impresie la alta, fără pauză. Căci lumea interioară și

spațiul de liniște pe care îl avem sau nu îl avem nu ne este dăruit prin ereditate, asemenea organelor noastre interne.

Cultura exterioară în care trăim este preponderent o cultură a *expirației*, a trăirii superficiale de la un stimul la altul, de la o senzație la alta, iar tendința economic-politică este aceea de a îndrepta tot mai mult omul spre exterior și spre prețuirea unor valori efemere. Pedagogia Waldorf își propune de la începuturile ei să echilibreze această tendință prin cultivarea echilibrată a *inspirației* sufletești, a momentelor în care ne îndreptăm și spre noi înșine. Căci atâta timp când nu clădim în interior valorile autentice care să ne sprijine, rămânând ghidați de contexte și fapte exterioare nouă, nu ne ridicăm cu adevărat deasupra animalității și nici nu devenim oameni, în sensul profund al termenului. Deoarece omul în care credem ca pedagogi Waldorf nu este sclavul poftelor sale și pornirilor animalice, omul manipulat de ceva exterior lui prin stimularea simțurilor sale, ci omul liber, care poate lua decizii conștiente, omul responsabil care se străduiește să se depășească pe sine și să se dezvolte spre adevăr, frumos și bine, idealuri ale unei culturi superioare.

Precum venerația ca atitudine în fața noului și în fața vieții ne ajută să clădim spațiul nostru interior, reflexiv și de *inspirație*, de prelucrare a

experiențelor vieții, în același mod acest spațiu devine premisa pentru nașterea libertății interioare a adultului. Pedagogia Waldorf a utilizat deseori termenul „libertate” în acest sens, fără ca el să fie clar părinților care se îndreaptă spre

grădinițele și școlile noastre. Deoarece ultimele generații de părinți, ieșind din cultura neliberă a cortinei de fier și a umbrelor comunismului, în Europa de est sau fiind prizonierii economiei de consum a Occidentului, au înțeles libertatea doar într-un mod limitat la ceea ce am numit mai sus *expirație*. În această perspectivă sunt liber dacă am bani pentru a-mi cumpăra ceea ce poftesc și sunt liber dacă pot face ce vreau atunci când vreau. Și este adevărat, dar este un adevăr incomplet în fața unei perspective mai ample, care nu privește omul ca pe o ființă singulară, ci ca pe o ființă socială. Această atitudine poate fi percepută metaforic drept atitudinea unui prinț sau a unei prințese, care pot face în regatul propriu ceea ce poftesc. Ratele, credințele, campaniile, noul Iphone sau tableta nouă și alte forme de stimulare a omului *expirației* sunt atunci lucruri față de care îmi greu să mă raportează cu conștiință, căci nu mă interesează decât să mă simt bine și satisfăcut acum, în momentul prezent. Însă dacă ne gândim la perspectiva timpului și la cât de liberi suntem de fapt față de poftele și dorințele noastre, pe care alții le manipulează, lucrurile stau altfel. Pe de altă parte, dacă punem în același cerc trei asemenea prinți și trei asemenea prințese ce se va întâmpla? Pentru că fiecare crede că i se cuvinte totul și că ceilalți trebuie să slujească propriilor poftes și dorințe. Atunci înțelegem de ce libertatea nu este o problemă legată strict de „a face ce vreau eu”.

Ca adulți, părinți sau pedagogi este firesc să ne dorim să avem copii fericiți și bucuroși. Asta pentru că îi iubim. Și dacă nu

Îi iubim este mai bine să nu lucrăm cu copii și să nu ne ocupăm de ei în niciun mod, căci mai ales până la șapte ani copilul are nevoie să fie înconjurat de iubire. Din această iubire punem în centrul preocupărilor noastre copilul propriu, în primul rând ca părinți. Și deseori îl transformăm în prințul sau prințesa noastră, pe care îl slujim cu multă dedicare, nedormind nopțile, străduindu-ne să îi procurăm tot ceea ce îl face fericit. Nu vrem să plângă, să sufere sau să ne reproșeze lucruri, de aceea ne străduim să facem o mulțime de gesturi altruiste, renunțând la confortul propriu. Iar toate aceste gesturi vin dintr-o iubire reală pentru copil. Dar ele izvorăsc dintr-o iubire a *expirației*, nu una a *inspirației*, unde ne gândim înainte dacă fericirea din această clipă crește și forțe pentru viitor, dacă ajută sau nu dezvoltarea personală a copilului.

Și noi, ca adulți suntem puși în fața provocării de a nu privi lucrurile doar față de clipa prezentă, ci din perspectiva dezvoltării. Și atunci se nasc noi întrebări, pe care trebuie, chiar trebuie să ni le punem deseori și ca pedagogi și ca părinți. Ceea ce îi ofer eu acum copilului, pentru a-l vedea zâmbind, este ceva care îl ajută cu adevărat? Ce înțelege copilul din faptul că după ce m-a lovit eu îl iau în brațe și îl pup, căci nu vreau să îl cert, cum făcea tatăl meu cu mine când eram mic? Oare înțelege doar că îl iubesc sau înțelege și că eu nu

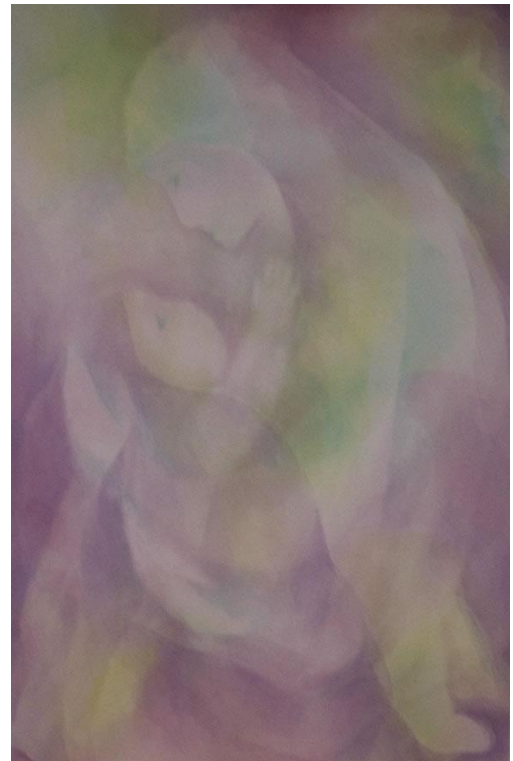

pot spune „mă deranjează”, că eu nu am limite și așteptări, dorințe și nevoi proprii pe care este important să le înțeleagă pentru a educa empatia în viitor?

Din experiența cu multe consilieri de familie și lucru cu tinerii pot spune clar: copilul mic înțelege că sunt un om slab atunci când spun că nu mergem după-masă în parc

deoarece dimineață a lovit un alt copil și mă răzgândesc doar pentru că el este trist sau face o criză de isterie; copilul înțelege că se poate comporta mereu ca un tiran cu cei din jur când eu nu îi spun „nu” sau „te iubesc mult, dar asta nu îți pot permite”; atunci va avea un șoc să ajungă la grădiniță sau la școală, unde acest spațiu larg de pofte și dorințe proprii nu se mai pot manifesta ca acasă, pentru că nu mai este prințul su prințesa în propriul regat. Viața în sine nu ne va permite ca adulți să rămânem prinți și prințese, decât dacă ne asumăm o serie de dezamăgiri și dacă ne dorim să fim singuri, în palatul nostru. De aici pornește problema libertății percepute nu în mod adolescentin, ci la un nivel matur și responsabil.

Fiecare părinte își stabilește propriul stil parental, pe care trebuie să îl acceptăm cu aceeași bunăvoință. Căci toți ne iubim copiii și înțelegem această iubire la niveluri diferite, spre *expirație* sau *inspirație*, dar îi iubim indiferent de asta. Însă atunci când înțelegerea libertății pornește din frustrări proprii și nu dintr-o înțelegere mai profundă a libertății lăuntrice, trebuie să ne asumăm faptul că vom avea mult de lucru cu copiii, iar sarcinile noastre, ca pedagogi, devin mai grele, dar mai importante. Căci noi știm că un om liber este un om care are încredere în forțele lui și poate spune fără teamă ceea ce simte și ceea ce are nevoie, dar face acestea într-un mod echilibrat, pentru că puterea lui interioară îl ajută să își tempereze furia, să își liniștească orgoliile și să privească empatic spre cei din jur alături de care

trăiește.

A doua zi, m-am întâlnit cu fetița care se suise în spatele tatălui ei lovind cu pumnii și strigând. Și am întrebat-o dacă știe că tatăl ei o iubește foarte mult și că își dorește să ajungă cât poate el de repede ca să o vadă seara; faptul că serviciul îl reține îl întristează și pe el, iar a fi lovit când vine să își ia copilul nu cred că îl bucură. Și fetița mi-a spus că știe că tatăl o iubește, dar că ea mereu i-a spus că este un prost și mereu l-a lovit cu pumnii, însă tatăl ei zâmbește mereu și o pupă, așa că sigur nu este trist pentru asta, ci se bucură și el.

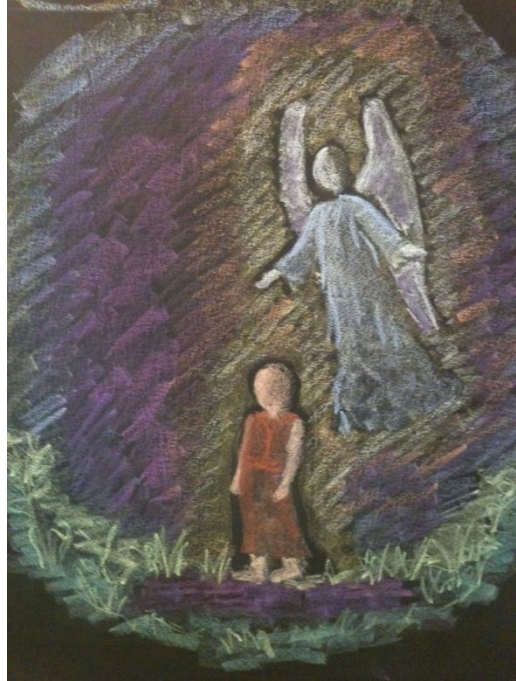
Uneori este foarte greu pentru un adult să poată lua o decizie liberă care să nu fie dictată de furia care îl înlănțuie sau de fricile care îi înmoaie curajul. Ce fel de libertate creștem în copiii noștri și cum îi ajutăm să dezvolte autocontrolul pentru a fi liberi la un nivel mai profund depinde însă de fiecare în parte.

*Dr. Sebastian Stănculescu, învățător la clasa a II-a,
directorul Școlii Primare Libere Waldorf din București,
formator și conferențiar, lector asociat la Universitatea
din București, Facultatea de Psihologie și Șt. Educației.*

Întâlnirea mea cu pedagogia Waldorf

Întâlnirea cu pedagogia Waldorf am avut-o prin intermediul antroposofiei, la început teoretic prin lucrările publicate, iar apoi odată cu venirea pe lume a celor trei copii mult mai concret și practic. Când spun asta mă gândesc la multe aspecte. Primul contact cu grădinița mi-a dat sentimentul de acasă de natural și firesc. O lumină simplă și curată te înconjoară de îndată ce pășești în acest spațiu al poveștilor, al “gălăgiei” vesele de copii. O impresie aparte se naște în suflet privind culorile, ambianța și lucrurile cu care se joacă micuții. Din aceste simple impresii

încep să se creeze gesturi interioare deosebit de importante pentru adult și pentru societate. Gustul pentru armonie, pentru frumos și natural. Apoi m-am întâlnit cu micile ritualuri sau ritmurile. Ritmul zilei, al săptămânii, al anului îl familiarizează și formează pe copil cu acea curgere și raportare sănătoasă cu natura și universul. Activitățile atent alese și alternate sunt momente de mare încântare pentru copil care vine acasă cu “trofee” confecționate de mânuțele lui. Totuși, modul în care copiii sunt purtați sufletește la grădinița este de departe cel mai important “ingredient” pentru dezvoltarea armonioasă dintre trup, suflet și spirit. Asta îmi doresc pentru copiii mei, să devină oameni liberi, atenți la nevoile celorlalți și ale societății.

*Dan-Andrei Huszti, părinte Waldorf, Timișoara,
membru în Societatea Antroposofică Generală*

A mea școală dragă...

Primii mei ani de școală am trăit experiența unei școli tradiționale. În ciuda faptului că am avut cea mai respectată învățătoare din oraș, aveam note bune iar orele ei erau interesante și interactive, școala se traducea pentru mine în frică. Sistemul de note era echivalentul unui sistem de pedeapsă.

Intelectualizarea ermetică, seacă și rece creau un sistem care imi dovedea zilnic inferioritatea și incapacitatea de a înțelege ce se cerea de la mine, creând o paralizie emoțională.

Aveam nevoia puternică de a crea o relație afectuoasă cu persoanele din jurul meu, creând o punte de legătură prin intermediul căreia orice nereușită este percepută ca pe un motiv pentru lucru în echipă și nu ca și o cauză pentru abandon sau agresiune. Mutându-mă la școala Waldorf îmi amintesc faptul că uneori simțeam că cei care greșeau aveau parte de atenție și vroiam să greșesc și eu.

Independent de capacitățile fiecărui profesor, pentru mine marea diferență simțită între cele două sisteme de școlarizare, a fost reacția lor la greșeală. Eu am simțit că în școala waldorf pedeapsa era înlocuită cu încurajarea și susținerea variantei care duce la rezultatului pozitiv.

Privind pregătirea mea pentru viața de adult, Liceul Waldorf a avut două influențe majore extrem de benefice:

Prima influență care mă ajută și în ziua de astăzi este dezvoltarea

capacităților sociale. Ușurința de a începe o conversație, de a exprima sincer, concis și direct o nevoie și capacitatea de a percepe corect mesajele primite sunt câteva din aceste atribuții.

Relația profesor-elev care mai târziu se transformă în relația șef-subaltern este poate cea mai importantă deoarece în sufletul meu a imprimat un respect provenit din afecțiune și admirație, bineînțeles față unele persoane, înlocuind frica și dezgustul atât de unanim acceptat față de șefi sau vârstnici.

A doua influență benefică am simțit-o în educarea atitudinii față de muncă. Atât timp cât munca era folosită ca un sistem de pedepse ne trezea reacția care o trezește o pedeapsă: revoltă, dezgust, umilire și povară.

Fiind norocoasă și având parte de profesori care o tratau cu respect, și ca pe un mijloc pentru dezvoltarea pasiunilor și a entuziasmului, munca a devenit un mijloc de a adăuga la valoarea personală și mulțumirea de sine. De aceea munca îmi aduce o puternică împlinire.

În timpul facultății am început să simt diferența, prin faptul că am putut cu ușurință să îmi susțin lucrările în fața colegilor sau la examene orale, am avut o relație relaxată și am comunicat ușor cu profesorii, am putut să ma

exprim liber și nu mi-a fost frică să cer ajutor. Privind materiile teoretice am avut un nivel superior mai ales în ceea ce privește cultura generală, care mă surprinde mereu cât de utilă îmi este.

Marele șoc l-am primit prin faptul că modelarea mea și pregătirea mea ca adult nu au format o variantă a mea care să se simtă integrată. Trăim într-o lume în care majoritatea tinerilor adulți nu respectă vârstnicii, nu au curajul să ceară ajutor și să recunoască o greșală, și mai ales au o repulsie față de muncă. Cred că vina nu aparține individului, ci e datorată lipsei de

educație sau poate o educație ușor deviată de la scopul ei: modelarea și susținerea dezvoltării unui om demn de a se numi om.

Sper ca în viitor să reușim împreună să creem un mediu social care să integreze mai bine valorile profund uman morale.

La sfârșit

Mi-e atât de dor de iubire!
Să fug, să mă supun în simțire,
Să ascult, să îți cânt mărire,
Respirând să regăsesc tărire.

Mi-e atât de dor de moarte!
Să curg, să mă revărs în toate.
Să mor, să mă distrug și poate,
În Tine pace să găsesc!

Moldovan Sandra-Irina, 25 de ani, absolventă a Liceului Waldorf din Timișoara

Despre seminarul pentru formarea educatoarelor Waldorf - Cluj

Noiembrie. 2008. Cluj.

Acesta este timpul și locația unde pentru mine a început povestea, povestea găsirii mele, în mine. Acesta este timpul care a fost propice pentru mine să adulesc antropologia și antroposofia deopotrivă, ca mai apoi, să încep să înțeleg că schimbarea în bine nu poate începe decât.....cu mine.

Participam la primul modul al seminarului de educatoare Waldorf și m-am bucurat să găsesc aici în cei care se ocupau de pregătirea noastră, oameni care nu aveau nimic de demonstrat, deoarece știau. Știau că un dascăl autentic educă întâi prin ceea ce este ca om, și apoi abea prin dobândirea cunoștințelor, un alt proces, desigur, la fel de important. A educa prin ceea ce reprezintă tu ca om, înseamnă, defapt, înainte de toate lucrul cu tine însuți, lucrul cu toate fricile tale, cu toate dezamăgirile tale, cu toate pretențiile și așteptările tale, și nu în ultimul rând, lucrul pentru îmbunătățirea relației tale cu tine însuși.

Aceste module care constituie întregul seminar de formare al "grădinăreselor" este alcătuit din cursuri care majoritatea înseamnă artă, în principal. Și anume, muzica, lucrul manual, pictura, euritmia, istoria artei, educarea prin teatru, arta vorbirii, desenul formelor, în completarea acestora venind antropologia, didactica și exerciții practice pe anumite tematici. Pentru transparența celor înșirate aici, voi veni acum cu câteva explicații a ceea ce înseamnă ele în dezvoltarea interioară a ființei ca întreg; cum înțelegea Rudolf Steiner necesitatea abordării acestora într-o manieră diferită, însă foarte oportună.

Muzica: orele de muzică au drept scop ca

și cei relativ "afoni" să învețe să cânte, studiul pur "fenomenologic" al particularităților diferitelor intervale și tonalități joacă un rol important; pentru ca participanții să vină în contact nemijlocit cu arta muzicală, ceea ce devine ulterior pentru mulți dintre ei o nevoie existențială; exemplele muzicale, sunt redată (în măsura posibilităților) vocal sau instrumental.

Lucru manual: activitățile manuale, sunt practicate după criterii artistice și meșteșugărești, au numai ca scop secundar pregătirea omului pentru situații în care poate ajunge în viață, mai târziu. Rudolf Steiner contura faptul că intelectul nostru nu se dezvoltă prin aceea că pornim direct la formarea intelectuală, ci dacă știm că, dimpotrivă, cineva care-și mișcă degetele în mod neîndemnatic are și un intelect neîndemnatic, are și idei și gânduri puțin maleabile, iar cel care știe să-și miște degetele în mod îndemnatic va avea și gândirea maleabilă și va putea pătrunde în esența lucrurilor. Preocupările meșteșugărești pregătesc omul pentru a-si activa voința în gândire, cu alte cuvinte....

Pictura: metoda de a picta este de ud pe ud, culorile se întâlnesc pe o planșă udă, îmbinarea lor "întâmplându-se" mult timp și după ce noi am încetat practic să mai atingem planșa cu pensula. Tehnica stratificării culorilor dă naștere unor efecte noi, deosebit de interesante. Fiecare strat de culoare este întins cu mare grijă, el rămânând totuși transparent, adică, ceea ce s-a lucrat înainte, răzbate prin el. Motivul, se desprinde din culori pe parcursul procesului artistic, iar nu dintr-o reprezentare existentă de la început în conștiință.

Euritmia: este vorbirea vizibilă, cântarea vizibilă. Euritmia pornește de la sunetul limbii, deci de la vocale și consoane; cuvintele pur vocalice dau

expresie trăirilor și stărilor noastre sufletești, iar cuvinte puternic consonantice reflectă adesea evenimente din lumea exterioară. Când scoatem un sunet, în interiorul nostru se manifestă un fel de "gest de voință" invizibil; acesta este ceea ce ajunge să fie exprimat în euritmie. Fiecare vocală și fiecare consoană își

are mișcarea specifică. Eiritmia este o artă ce n-a existat în trecut și care a fost fondată de Rudolf Steiner, recitarea sau muzica fiind bazele ei, vorbirea și mișcarea "purtând" eiritmiștii pe scenă. De asemenea, eiritmia este o activitate la care sunt solicitate toate forțele sufletești și întreg corpul omenesc, având cea mai amplă posibilitate de realizare a scopului fundamental al pedagogiei Waldorf: "cultura corporală însuflețită".

Desenul formelor: la desenul formelor, linia nu este un contur, adică limitarea, mai mult sau mai puțin intelectual gândită a unui fenomen din lumea exterioară: ce este expresie a unui joc interior de forțe. Ea nu ucide - ea trezește la viață. E vorba, în principal, și despre cum poate omul să lucreze cu mâinile sale. În egală măsură, fenomenele din lumea exterioară sunt redată în mod autentic naturist prin intermediul desenului formelor.

Educația prin teatru: arta teatrală a fost deseori văzută ca un instrument de învățare, util nu doar pentru acumularea de cunoștințe și abilități, dar și pentru dezvoltarea personală, socială și estetică. Scopul cursului de educație prin teatru este, pe de o parte, acela de descoperire a sinelui și a capacităților și aptitudinilor personale, iar pe de altă parte de a oferi pregătirea necesară educatorilor care doresc să utilizeze acest instrument al educației prin teatru în munca lor cu copiii.

Iată deci, cum acest seminar special Waldorf formează oameni care să fie pregătiți multilateral și interesați, care să fie cândva în stare să facă față sănătoși vieții, unilateral specializate. Dacă lucrezi în lemn sau în lut gesturile caracteristice ale vreunui animal, sau dacă la pictură ori desen te lupți pentru ceea ce poate reda materialul la tema propusă, dacă realizezi, la crearea unei picturi, o imagine, situându-te între curaj și proba de răbdare, atunci ai posibilitatea de a vieții angajarea întregii tale personalități. Toate exercițiile și producțiile artistice sunt exerciții de

voință, căci nu există o educare mai bună a voinței decât aceea de a exersa în mod repetat, cu bucurie, tocmai atunci când sunt de trecut greutăți și obstacole.

*Prof. Angela Dana
Educatoare Waldorf la Liceul Waldorf Timișoara*

În imagine: Philipp Reubke (Franța) - membru în Grupa de Coordonare a Asociației Internaționale a grădinițelor Waldorf (I.A.S.W.E.C.E.), docent în cadrul seminarului de educatoare Waldorf - Cluj

Colectivul redacțional vă dorește:
Crăciun binecuvântat !

Dispoziție de Crăciun

În ieslea sufletului meu copilul spirit
Îl simt acum ca dezlegat de vrajă;
Iar sfântul lumilor cuvânt
A zămislit în a inimii lumină
Al speranței rod ceresc
Ce crește-n depărtări de cosmos
jubilând
Din a ființei mele divine temelie.

Rudolf Steiner

Așteptăm materiale și sugestii pentru revistă pe adresa de e-mail:

angeladana70@yahoo.com, Angela Dana